

Rok II Nr 9 (18)

Poznań wrzesień 1992 r.

GORYCZKA TROJEŚCIOWA (*GENTIANA ASCLEPIADEA*)

Rodzina: Goryczkowate (*Gentianaceae*)

Jedna z najokazalszych goryczek, rosnąca wielkimi kępami, niby bukietami, w lasach, na łąkach, polanach i zrębach, w ziołoroślach, w kosówce, wśród skał, nad potokami, na zarastających piargach — równie często na wapieniu, jak i na granicie. Często w Karpatach i Sudetach, o wiele rzadziej występuje w Ojcowie i w Górach Świętokrzyskich, a podobno nawet i pod Warszawą.

W Tatrach zasięg jej niewiele przekracza piętro kosówki, bo dochodzi do niespełna 1900 m.

Z długich, dość grubych i pokręconych kłaczy żółtej barwy wyrasta pęk pojedynczych łodyg, sięgających czasem blisko metra. Gładkie te i dość cienkie łodygi ulistnione są naprzeciwległe. Liście u roślin rosnących na słońcu ustawione są parami, każda para na krzyż z następną; u roślin z miejsc cienistych liście ustawiają się w jednej płaszczyźnie, aby wykorzystać jak najwięcej światła.

Liście są długo eliptycznie lancetowate, najszersze i zaokrąglone przy nasadzie, długo zaostrome na końcu, gładkie, o bardzo wyraźnej siatce nerwów, całobrzegie, miękkie, łatwo wędzące, siedzące lub prawie siedzące.

W górnej części łodygi z kątów liści wyrastają kwiaty, po jednym lub dwa z każdego kąta, siedzące lub bardzo krótkoogonkowe. Kielichy zrosłodziatkowe, z 5 małymi sztyldastymi ząbkami, często bywają fioletowo lub purpurowo nabiegłe. Korona duża, ok. 5 cm długa, zrosłopłatkowa, o pięciu wywiniętych, ostro trójkątno jajowatych płatkach, pięknie mieniąca się różnymi odcieniami niebieskiej barwy. Zewnętrzna część, jaśniejsza, w białawe lub jasnoniebieskie podłużne smugi, przy części nasadowej, nad kielichem bywa prawie biała. Wywinięte płatki są ciemniej i jaśniej

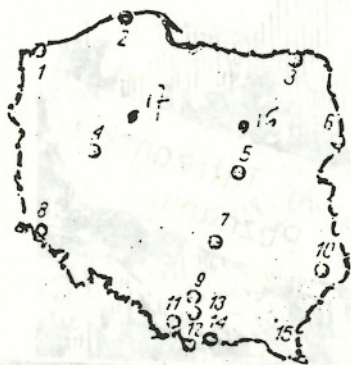
niebieskie, miejscami intensywnie błękitne, miejscami nawet bladolila. Zdarzają się, choć rzadko, zupełnie białe kwiaty — albinosy.

Wewnątrz korony mieści się 5 pręcików o białawych pylnikach, zlepionych w rurkę dokoła wydłużonej szyjki słupka o płaskim, dwudzielnym znamieniu.

Goryczka trojeściowa zakwita w końcu sierpnia. Owoce — dwudzielne torebki, zawierają zielonkawe, oskrzydłone, okrągławe nasiona.

PARKI NARODOWE W POLSCE

6. BIAŁOWIESKI PARK NARODOWY

Białowiecki Park Narodowy leży w województwie białostockim.
Adres dyrekcji: Park Pałacowy, 17-230 Białowieża, telefon 306.

Historia utworzenia Parku sięga 1921 r., kiedy to powstało nadleśnictwo „Rezerwat”, przekształcone w 1932 r. w Park Narodowy w Białowieży. Białowiecki Park Narodowy został utworzony w obecnej formie 21 listopada 1947 r. Jest to najstarszy park narodowy w Polsce i jeden z najstarszych w świecie.

Park położony jest we wschodniej części Niziny Podlasko-Białowieskiej, w krainie Mazursko-Podlaskiej, w dzielnicy przyrodniczo-leśnej Puszczy Białowieskiej.

Powierzchnia ogólna Parku wynosi 5317 ha, z tego lasy zajmują 4904 ha (92% ogólnej powierzchni), grunty rolne 61 ha (1%), nieużytki 82 ha (2%) oraz inne 270 ha (5%). Ochroną ścisłą objęta jest powierzchnia 4747 ha (89%), w całości zajęta przez lasy.

Niezwykle cenny w Białowieckim Parku jest fakt objęcia ochroną ścisłą tego samego obszaru przez ponad 60 lat. Pozwala to na obserwowanie i badanie naturalnych zmian zachodzących w zespołach leśnych nie zniekształconych wpływem gospodarki człowieka.

Flora Parku jest niezwykle bogata, co jest związane z różnorodnością siedlisk — od ba-

giennych i borowych, do liściastych i łęgowych. Określono, że znajdują się tu 632 gatunki roślin naczyniowych. Bogata jest też ilość glonów, bakterii, grzybów (1000 gat.), porostów (250 gat.), mchów (80 gat.).

Faunę Parku obliczono na 11 tys. gatunków, w tym są tu wszystkie typowe ssaki leśne z żubrem i bobrem — gatunkami prawnie chronionymi, około 200 gatunków ptaków oraz liczne gatunki gadów i płazów. Niezwykle bogaty jest świat owadów, których liczbę określa się na około 8,5 tys. gatunków.

Park posiada bardzo interesujące muzeum przyrodnicze oraz kompleks zabytkowy zwany parkiem pałacowym. Przy Parku znajduje się zamknięty ośrodek hodowli żubra oraz zagrody pokazowe z żubrem, jeleniem, dzikiem i konikiem polskim.

Ze względu na wielkie walory przyrodnicze Park ten w 1977 r. został wpisany przez UNESCO na światową listę rezerwatów biosfery i jako jedyny w Polsce obiekt przyrodniczy, a jeden z trzech w Europie, umieszczony na liście światowego dziedzictwa ludzkości.

● Lasy jesionowo-świerkowo-olszowe, zajmujące w Parku wszystkie tereny bagienne, stanowią jego charakterystyczny krajobraz. Białowiecki Park Narodowy jest największym na świecie ośrodkiem hodowli żubra

7. ŚWIĘTOKRZYSKI PARK NARODOWY

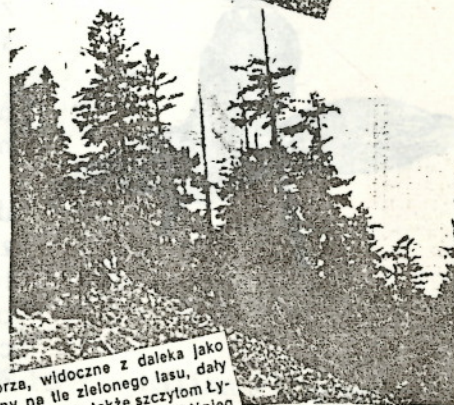
Świętokrzyski Park Narodowy położony jest w województwie kieleckim. Adres dyrekcji: 26-010 Bodzentyn, telefon Kielce 11-51-06.

Park Świętokrzyski reprezentuje region Wyżyny Środkowomazowieckiej. Położony jest w Krainie Małopolskiej, w dzielnicy przyrodniczo-leśnej Gór Świętokrzyskich oraz częściowo na Wyżynie Środkowomazowieckiej.

Powierzchnia ogólna Parku, utworzonego 1 maja 1950 r., wynosi 5897 ha. Zespoły leśne zajmują powierzchnię 5582 ha (95% ogólnej powierzchni), 153 ha stanowią grunty rolne,

wody i nieużytki — 37 ha oraz pozostałe tereny 125 ha. Ochroną ścisłą objęto w Parku powierzchnię 1741 ha (30%), w tym 1692 ha lasu.

Park obejmuje główne pasmo Gór Świętokrzyskich, z najwyższym szczytem Łysicą (611 m n.p.m.). Góry Świętokrzyskie to najstarsze góry w Polsce, zbudowane ze skały paleozoicznej — piaskowców, łupków i kwar-

● Gołoborze, widoczne z daleka jako tyse polany na tle zielonego lasu, dają nazwę Łysogórom, a także szczytom Łysicy i Łysej Górze. Śnieżyca przebiegająca przez park należy do roślin bardzo rzadkich w Parku

cytów. Dużą osobliwość przyrodniczą stanowią tzw. gałoborza — niewielkie podszczytkowe zgrupowania głazów, pozbawione roślinności zielnej.

W zespołach leśnych Parku wiodącą rolę odgrywa jodła, która jako gatunek panujący zajmuje 63% powierzchni leśnej. Innymi głównymi gatunkami lasotwórczymi są: sosna (21%), buk (11%) i modrzew (1%). Jodła tworzy tu lite drzewostany jodłowe lub występuje w zmieszaniu z sosną, bukiem, dębem, modrzewiem i lipą. W ostatnich 20 latach jodła w Świętokrzyskim Parku, podobnie jak w całej Europie, znajduje się w regresie. Jest to wynikiem przemysłowego zanieczyszczenia powietrza gazami przenoszonymi na wielkie odległości. Szczególnie ucierpiały drzewa starsze, górujące, bardziej narażone na skażenia (np. na Świętym Krzyżu).

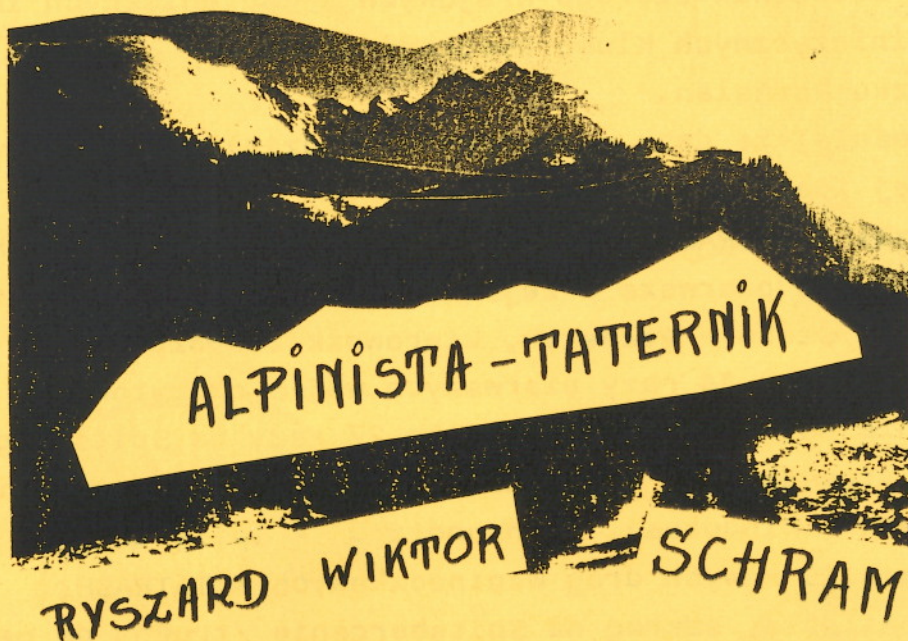
Flora Parku jest bardzo bogata. Urozmai-

cone siedliska, ich wilgotność oraz ukształtowanie terenu stwarzają korzystne warunki dla życia roślin naczyniowych (700 gat.), mchów (190 gat.), porostów (300 gat.), grzybów i glonów.

Również fauna znajduje tutaj dobre warunki życia. W Parku bytują wszystkie podstawowe gatunki zwierząt leśnych, a także wiele małych gryzoni. Naliczono ponad 100 gatunków ptaków. Występują gady, płazy i mięczaki. Bogaty jest świat owadów, a w nim zwójka jodłowa stanowiąca zagrożenie dla jodły.

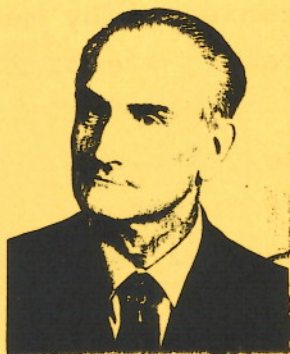
Z zabytków historycznych na uwagę zasługuje zespół klasztorny na Świętym Krzyżu, gdzie powstały słynne kazania świętokrzyskie, jeden z najstarszych zabytków piśmiennictwa w Polsce.

Na Świętym Krzyżu znajduje się też muzeum przyrodnicze oraz pracownia naukowa Parku.

POLSKIE TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE

Nr legitymacji PO - 0004

Ryszard Schramm
(własnoręczny podpis wódeczelnia leg.)

POLSKIE TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE

ODDZIAŁ W POZNANIU

stwierdza niniejszym, że

Ob. RYSZARD WIKTOR
SCHRAMM

urodzony dnia 1920.06.08.

w POZNANIU

zamieszkały w POZNANIU

przy ul. ORZESZKOWEJ 4/1

jest członkiem Polskiego Tow. Tatrzańskiego

POZNAN dnia 04.04. 1989

[Signature] Za Zarząd
Sekretarz

[Signature] Prezes

Prof.dr hab. Ryszard Wiktor Schramm /ur. 8 czerwca 1920 r. w Poznaniu/ honorowy Prezes oddziału PTT w Poznaniu.
Poznaniak - wybitny uczony - taternik - alpinista.

Biochemik i fizjolog roślin /metabolizm węgla i azotu/.

Członek PTT od 1936 roku, sekretarz oddziału Poznańskiego PTT w latach 1948-1950. Redaktor Biuletynu Informacyjnego Oddz. Poznańskiego PTT, delegat na Zjazd zjednoczeniowy PTTK /1950/, założyciel Koła Poznańsko-Pomorskiego Klubu Wysokogórskiego, redaktor czasopisma "Oscypek" 1952-1955/, Członek Zarządu Głównego K.W. - Przewodniczący Komisji Wypraw /1965-67/. Delegat Polski /GKKFiT i ZG Klubu wysokogórskiego -1959/ na Zjazd UIAA Holandia.

Członek Komitetu Redakcyjnego czasopisma "TATERNIK".

Przewodniczący Komitetu Redakcyjnego /1959-61/.

Od 1947 roku uczestnik szeregu krajowych i zagranicznych imprez i obozów alpinistycznych Klubu Wysokogórskiego.

Członek Związku Podhalan.

Oto wcześniejsze dane o profesorze z działalności turystycznej, alpinistycznej i eksploracyjnej:

Wspinaczki w TATRACH od 1939 roku, wspinaczki w Alpach i na Kaukazie. 1955 rok pierwsze przejście zimowe tzw. Grani Tatr Polskich /Żabia Czuba - Wołoszyn, kierownik zespołu. Prof. Schramm dokonał 34 razy pierwszych wejść szczytowych /prawdopodobnie polski rekord/, z tego 27 razy na Spitsbergenie, 6 w Darwazie Afgańskim, 1 w Ruwenzori. Ważniejsze II wejścia: Kohe Nadir Shah - Hindukusz, Hornsundtind - Spitsbergen. Schramm dokonał 19 nowych dróg wspinaczkowych w TATRACH, 3 w Wysokim Atlasie, szereg na Spitsbergenie /trudna do ustalenia granica między drogami wspinaczkowymi i niewspinaczkowymi/. 19 pierwszych przejść zimowych w TATRACH, 5 w Wysokim Atlasie. Sporo drugich przejść zimowych /najważniejsze - wschodnia ściana Mięgoszowieckiego Szczytu/.

Ważniejsze osiągnięcia eksploracyjne:

Penetracja i eksploracja dziewiczego otoczenia Doliny Mandras /Hindukusz Wysoki/. Eksploracja pn.i centralnej części Ziemi Wedela Jarlsberga /Spitsbergen/.

Eksploracja zimowa rejonu IHansalen /Maroko/.

Wyprawa w góry pn.Badachschanu - Darwazu Afgańskiego, Góry Atomowe.

Opłynięcie łodziami bezpokładowymi z przyczepnymi silnikami Spitsbergenu na morzu 81⁰N

O Profesorze można wiele pisać, są to niektóre góry i wyprawy, którymi kierował ten wspaniały tetarnik alpinista.

Maciej Sieczka. Wg rysunku Walerego Eljasza Radzikowskiego

Wojciech Rój. Wg obrazu olejnego Stanisława Witkiewicza. Ze zbioru Muzeum Tatrzańskiego

Jędrzej Krzeptowski. Wg fot. Walerego Rzewuskiego, prawdopodobnie z 1859 r. (fot. była zamieszczona w „Tygodniku Ilustrowanym” w 1862 roku)

Stanisław Byrcyn. Wg fot. Władysława Wernera

Józef Krzeptowski. Wg fot. ze zbiorów prywatnych

POLSKIE TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE II ZJAZD DELEGATÓW

POLSKIE TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE ZARZĄD GŁÓWNY KRAKÓW

Kraków 1992-08-25

Z A P R O S Z E N I E

na II Zjazd Delegatów PTT, który odbędzie się w Ludźmierzu
w Domu Podhalańskim dnia 10-go października 1992 (sobota)
o godz. 10-tej. W II terminie o godz. 10,30.

Na dzień następny jest przewidziane posiedzenie
nowego Zarządu Głównego.

Porządek obrad Zjazdu

1. Zagajenie - Prezes ZG
2. Powołanie Prezydium Zjazdu
3. Przyjęcie porządku obrad
4. Przyjęcie regulaminu obrad
5. Uchwała w sprawie nadania godności Członka Honorowego
6. Powołanie Komisji:
Mandatowej i skrutacyjnej; Wnioskowej; Statutowej
7. Przyjęcie protokołu z I Zjazdu Delegatów
8. Sprawozdanie merytoryczne Zarządu Głównego
9. Sprawozdanie finansowe Zarządu Głównego
10. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej
11. Sprawozdanie Sądu Koleżeńskiego
12. Sprawozdanie Komisji Mandatowej i stwierdzenie prawomocności
obrad
13. Prezentacja działalności Oddziałów
14. Dyskusja nad sprawozdaniami
15. Przerwa godz. 14 - 16. Godz. 15 występ Zespołu Podhalańskiego
16. Dyskusja nad sprawozdaniami - ciąg dalszy
17. Uchwała w sprawie absolutorium dla Zarządu Głównego
18. Uchwała w sprawie zmian Statutu - ref. Komisja Statutowa
19. Przerwa godz. 19 - 21
20. Sprawa Pamiętnika PTT
21. Wybory Władz Towarzystwa
22. Uchwała w sprawie finansów Towarzystwa
23. Sprawozdanie Komisji Wniosków i podjęcie uchwał
24. Wolne wnioski
25. Zamknięcie obrad - Przewodniczący Zjazdu

Sekretarz Towarzystwa
B. Morawska-Nowak
B. Morawska-Nowak

Prezes
M. Mischke
M. Mischke

Świstak - pismo do użytku
wewnętrznego Oddziału PTT
w Poznaniu

Zespół Redakcyjny - Halina Filarowska
Jerzy Preisler

10-11 październik 1992 r.
Ludźmierz

II ZJAZD DELEGATÓW
Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego